

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์
สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์
A Learning Activity Package for the Thai Standard Classical Dance
“Rabam Daowadeung” Based on Davies’ Taxonomy of the Psychomotor Domain
for 2nd Year Vocational Certificate Level Students Majoring in Thai Classical
Dance at the College of Dramatic Arts

กาญจณี ชัยศรี^{1*} และบวรนรรณ อัญญะโพธิ์²

Karnjane Chaisri^{1*} and Borvornnut Anyapho²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

²อาจารย์ คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

¹Master Student of Thai dance Education Program Bunditpatanasilpa Institute

²Lecturer from the Faculty of Arts Education Bunditpatanasilpa Institute

*Corresponding Author Email: kanjaneechaisri@gmail.com

Received: 18 February 2026 Revised: 8 March 2026 Accepted: 16 March 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ และ 3. เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 เป็นการวิจัยแบบ กึ่งทดลอง มีเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทย ละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเครื่องมือการวิจัยมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ เิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยาก, ค่าอำนาจจำแนก, ค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบปรนัย (KR-20), และการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ E1/E2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการ เรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขา นาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 81.07/83.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 14.02 และหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 25.36 และ 3) นักเรียนมีทักษะปฏิบัติหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส คิดเป็นร้อยละ 83.13 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, ทักษะปฏิบัติของเดวิส, ระดับมาตรฐาน

Abstract

This research consists purposes were 1. to develop a learning activity package for the Thai standard dance “Rabam Daowadeung” based on Davies’ psychomotor instructional model for second-year Vocational Certificate students in the Thai Classical Dance–Drama Program at the College of Dramatic Arts and to evaluate its efficiency against the 80/80 criterion 2. to compare students’ learning achievement before and after using the package and 3) to examine students’ psychomotor performance after instruction against the 80% criterion. This study employed a quasi-experimental research design. The research instruments consisted of a learning activity package, lesson plans, a practical skills assessment form, and an achievement test. The sample group comprised second-year vocational certificate students majoring in Thai classical drama at the College of Dramatic Arts during the first semester of the 2025 academic year. The collected data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean standard deviation. Additionally, item analysis was conducted to determine item difficulty, discrimination index, and the reliability of the objective test using the Kuder–Richardson Formula 20 (KR-20). The efficiency of the learning activity package was also evaluated based on the E1/E2 criterion The results showed that 1) the developed package achieved an efficiency of 81.07/83.13, exceeding the established criterion 2) students’ posttest achievement ($M = 25.36$) was higher than their pretest achievement ($M = 14.02$) and 3) students’ overall psychomotor performance after using the package averaged 83.13%, which surpassed the 80% criterion.

Keywords: Learning Activity Package, Davies’ Psychomotor Taxonomy, Thai Standard Classical Dance

บทนำ

แนวทางการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทเชิงรุก สามารถสร้างความรู้จากประสบการณ์ และนำไปใช้แก้ปัญหาหรือปฏิบัติได้จริง โดยและจุดเน้นด้านการศึกษาของไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนสู่สมรรถนะ และส่งเสริมด้านการปฏิบัติจริงในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ควบคู่กับการวัดและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานด้านทักษะอนาคตที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการปรับกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมผู้เรียนกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกการทำงาน ทำให้กระบวนการเรียนรู้ต้องเอื้อต่อการคิด การปรับตัวของผู้เรียน และการปฏิบัติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565, น.ง)

เครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การเรียนการสอนเกิดผลเป็นรูปธรรม คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ถูกรออกแบบอย่างมีระบบในลักษณะของสื่อประสม ประกอบด้วย คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการสอน และแนวทางการประวัตและประเมินผล (พัชรिता ใจกล้า, 2568, น.22-23)

สำหรับรายวิชาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะเชิงปฏิบัติ การออกแบบการสอนจำเป็นต้องจัดโครงสร้างการฝึกให้ชัดเจน โดยเฉพาะทักษะที่มีองค์ประกอบย่อยหลายส่วน หนึ่งในแนวทางที่สอดคล้องกับลักษณะดังกล่าว คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies' Instructional Model for Psychomotor Domain) อธิบายว่า รูปแบบนี้เน้นพัฒนาความสามารถด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ โดยทักษะส่วนใหญ่จะประกอบด้วยทักษะส่วนย่อย ๆ หลายส่วน จึงควรฝึกฝนทักษะย่อยให้ได้ก่อนแล้วจึงเชื่อมโยงเป็นทักษะที่สมบูรณ์ (ทิตินา แคมมณี, 2554, น.246-247) แนวทางดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดี และปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น หลักฐานเชิงวิจัยร่วมสมัยที่มีการประยุกต์แนวคิดเดวิสร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน รายงานว่า แนวทางดังกล่าวสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์และทักษะปฏิบัติของผู้เรียนได้ และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด (คาริสาลิขานาฏ ค่อมสิงห์, สมาน เอกพิมพ์ และพิทยวัฒน์ พันธะศรี, 2568, น.2322)

จากการศึกษาวิจัยที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส พบแนวโน้มผลลัพธ์เชิงบวกทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติ ดังเช่นงานวิจัยของวรรณวิษา วงษ์วิจารณ์ (2564) พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส รายวิชานาฏศิลป์ ชุตนานาฏศิลป์บ้านแหลม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดป่าพุกกะ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินด้านทักษะปฏิบัติของนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 87.42 สูงกว่าเกณฑ์คุณภาพร้อยละ 80 และงานวิจัยของยุทธชัย เหลาทอง และยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2564) พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.55) มีผู้เรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดีขึ้นไปร้อยละ 96.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 และนักเรียนมีความเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับเห็นด้วยมาก ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส สามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายสาขาวิชาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะปฏิบัติและมีศักยภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

การเรียนการสอนระบำมาตรฐาน ชุด ระบำดาวดึงส์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 พบว่า การเรียนรู้ต้องบูรณาการหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประวัติและสาระของชุดการแสดง ความเข้าใจทำนองและอัตราจังหวะหน้าทับ ตลอดจนทักษะการร้องและทักษะการปฏิบัติทำรำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุตัวชี้วัดและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา โดยส่วนใหญ่ในการฝึกปฏิบัติจริงมักพบปัญหา คือ ผู้เรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะ การจดจำลำดับทำรำไม่แม่นยำ การประสานทำรำเข้ากับจังหวะดนตรีไม่สอดคล้อง และการรักษาความพร้อมเพรียงของหมู่คณะยังไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสับสน และขาดความมั่นใจและกระทบต่อความกลมกลืนของการแสดงและการถ่ายทอดอารมณ์ผ่านศิลปะการแสดงลดลง โดยการเชื่อมโยงวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านการฝึกฝนทักษะย่อย ๆ เช่น การฝึกร้องเพลง และการฝึกทำรำเป็นลำดับขั้นตอน เมื่อผู้เรียนเข้าใจ และเชี่ยวชาญในทักษะย่อยแต่ละส่วนแล้ว จะสามารถนำมาผสมผสานเป็นทักษะใหญ่ที่สมบูรณ์ และปฏิบัติทำรำที่สอดคล้องกับเพลงได้อย่างถูกต้อง มั่นใจ โดยสอดคล้องกับ

ผลลัพธ์การเรียนรู้รายปีของผู้เรียนตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (หลักสูตรปรับปรุง) พุทธศักราช 2567 ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (ละคร) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2567)

ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ระบุมาตรฐาน ชุด ระบุดาวดิ่งส์ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเป็นกรอบในการออกแบบกิจกรรมและลำดับขั้นการฝึกสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทย (ละคร) วิทยาลัยนาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะเชิงบูรณาการด้านความรู้ การขับร้อง และการปฏิบัติท่าทำให้ถูกต้องและเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำการเรียนรู้ที่ได้รับจากการศึกษารั้งนี้ไปใช้ในกระบวนการเรียน การฝึกซ้อม และการแสดงจริง รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระบุมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิ่งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระบุมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิ่งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส
3. เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระบุมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิ่งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระบุมาตรฐาน ชุด ระบำดาวดิ่งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นแนวทางที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ อย่างเป็นระบบของเดวิสซึ่งทีศนา แชมมณี (2554, น.246-247) ได้นำมาอธิบายและสรุปสาระสำคัญไว้ว่า การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติที่มีความซับซ้อนควรจัดให้ผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของผลกิจกรรมการเรียนรู้ก่อน แล้วค่อย ๆ ฝึกฝนจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม เพื่อช่วยให้เกิดความถูกต้องและพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น

ในเชิงทฤษฎีและหลักการของรูปแบบนี้ เกิดจากการบูรณาการองค์ประกอบส่วนย่อยหลายส่วน ที่ไม่ใช่การเรียนรู้การกระทำเพียงหน่วยเดียว การออกแบบการเรียนการสอนจึงควรมีการกำหนดลำดับการฝึกจากองค์ประกอบพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติที่มีความซับซ้อน เมื่อเกิดการเชื่อมโยงทักษะย่อยเหล่านั้นให้ต่อเนื่องให้เป็นทักษะที่สมบูรณ์ ทำให้การฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอน สามารถช่วยลดความสับสน และเพิ่มโอกาสที่ผู้เรียนจะประสบผลสำเร็จได้ดีขึ้นและรวดเร็วขึ้น

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มุ่งพัฒนาทักษะด้านการปฏิบัติของผู้เรียนโดยตรง ซึ่งเป็นทักษะที่มีองค์ประกอบย่อยหลายส่วนและต้องอาศัยความแม่นยำในการฝึกฝนซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับขั้น เริ่มจากให้ผู้เรียนเห็นการปฏิบัติทั้งหมดในภาพรวมผ่านการสาธิตที่เป็นธรรมชาติ พร้อมให้คำแนะนำในการสังเกตจุดสำคัญ จากนั้นผู้สอนแตกทักษะทั้งหมดเป็นทักษะย่อย ๆ ดำเนินการสาธิตทีละส่วนให้ผู้เรียนปฏิบัติตามอย่างซ้ำ ๆ ต่อด้วยการให้ผู้เรียนฝึกทักษะย่อยด้วยตนเอง โดยผู้สอนทำหน้าที่ให้คำแนะนำ แก้ไขจุดที่ติดขัด และค่อย ๆ เพิ่มส่วนย่อยถัดไปจนผู้เรียนกระทำได้ครบทุกส่วน ผู้สอนจึงเสริมเทคนิคและวิธีการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แล้วจึงให้ผู้เรียนเชื่อมทักษะย่อยทั้งหมดให้ต่อเนื่อง ฝึกซ้ำหลาย ๆ รอบ จนเกิดความชำนาญในทักษะที่สมบูรณ์ โดยผลที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบนี้ คือ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นใจมากขึ้น มีวินัยและมีความรับผิดชอบต่อการฝึกฝนของตนเอง ส่งผลให้การพัฒนาทักษะปฏิบัติเป็นไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น

2. ระเบียบมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิงส์

เป็นระเบียบมาตรฐานของนาฏศิลป์ไทย ที่มีรูปแบบการแสดงที่สง่างาม อ่อนช้อย และมีเอกลักษณ์ทางศิลปะ จุดเด่นของระบำดาวดิงส์อยู่ที่ท่วงท่าการรำซึ่งแสดงถึงความเป็นทิพย์ของเหล่าเทวดาและนางฟ้า ผู้แสดงแต่งกายยืนเครื่องพระ - นาง การดำเนินจังหวะจากช้าไปหาเร็ว โดยเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงสามารถใช้อัฒตะโพน พิณเครื่องห้า เครื่องคู่ หรือเครื่องใหญ่ ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานและความเหมาะสมของแต่ละโอกาส และมีท่ารำสำคัญที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ การประสานมือไขว้ไว้ที่ทรวงอกประกอบการรำเท้า ซึ่งธนิศ อยุธยา (2494, น.110) ได้กล่าวว่า ครั้งแรกเจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี พระอนุชาของสมเด็จพระสุริยวงศาธิบดีฯ พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 2 ทรงประดิษฐ์ขึ้น เมื่อประมาณ 130 ปีมาแล้ว โดยทรงเลียนแบบมาจากการเต้นหูกอกในพิธีเดินเจ้าเซ็น ของชนนับลัทธิศาสนาอิสลาม นิกายเจ้าเซ็น ซึ่งฝรั่งเรียกว่า Shiites แต่ทรงประดิษฐ์ท่าทางให้ดูนุ่มนวลอ่อนช้อยไปตามหลักนาฏศิลป์ไทย จากเอกสารของหอสมุดแห่งชาติ (2532, น.94) และการศึกษาของกษพร รัตนจรัสแสง และคณะ (2555, น.11) ปรากฏว่า บทบาทของบุคคลสำคัญที่ทำให้ระบำชุดนี้มีชื่อเสียงยิ่งขึ้นคือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงนิพนธ์บทร้องขึ้นประกอบการแสดงในบทละครดึกดำบรรพ์ เรื่องสังข์ทอง ตอนตีกลี บทร้องพรรณนาถึงความสวยงามของเทพบุตรเทพธิดาในสวรรค์ชั้นดาวดิงส์ และทิพยสมบัติอันมโหฬารตระการตาขององค์อัมรินทร์ และหม่อมเข้ม กุญชร ณ อยุธยา ได้ประดิษฐ์ท่ารำและการแปรแถวโดยอาศัยท่ารำเจ้าเซ็น ของเจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี นับเป็นนาฏศิลป์ที่มีศิลปะสวยงามเป็นแบบแผนที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน และระเบียบมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิงส์ สามารถแสดงได้ในหลายโอกาส ทั้งในรูปแบบการแสดงประกอบละครดึกดำบรรพ์ เรื่องสังข์ทอง ตอนตีกลี และการแสดงเป็นชุดเอกเทศในโอกาสต่าง ๆ

ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นกรอบแนวคิดที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะปฏิบัติที่มีความซับซ้อน และประกอบด้วยทักษะย่อยหลายส่วน เนื่องจากเน้นการจัดลำดับการเรียนรู้จากการภาพรวม การสาธิต การฝึกทักษะย่อยอย่างเป็นขั้นตอน การให้คำแนะนำและการปรับปรุงแก้ไข นำไปสู่การเชื่อมโยงให้เป็นทักษะที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะในการปฏิบัติระบำมาตรฐาน ชุด ระบำดาวดิงส์ เป็นนาฏศิลป์ไทยที่มีเอกลักษณ์ทั้งด้านท่ารำ จังหวะทำนองเพลง เนื้อร้อง และองค์ประกอบการแสดงที่ต้องอาศัยความถูกต้องตามแบบแผนและความประณีตในการฝึกฝนซ้ำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระบำมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ จึงควรมีกระบวนการปฏิบัติทักษะของ

เดวีส์เป็นแนวทางหลักในการออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาจากทักษะย่อย เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย การเชื่อมท่ารำ จังหวะและทำนองเพลง อารมณ์ในการแสดง เป็นต้น ทำให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ ตามมาตรฐานของการแสดง นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติของผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีระบบ ในบริบทการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาอย่างเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนการสืบทอดนาฏศิลป์ไทยให้คงอยู่สืบต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย** ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยแบ่งเป็นละครพระ 27 คน ละครนาง 29 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด (N = 56)

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ระบุมาตรฐาน ชุด ระบุคำวดำดั่งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ระบุมาตรฐาน ชุด ระบุคำวดำดั่งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 12 แผน

2.3 แบบประเมินทักษะปฏิบัติ เรื่อง ระบุคำวดำดั่งส์ เกณฑ์การประเมินเป็นแบบรูบริค (Rubric Scoring) ประเมิน ความสามารถด้านทักษะการขับร้อง และประเมินความสามารถด้านทักษะการปฏิบัติท่ารำ

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดย ทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน เพื่อประเมินความรู้และความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับระบามาตรฐาน ชุดระบุคำวดำดั่งส์

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ระบุคำวดำดั่งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ ไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชานาฏศิลป์ละคร 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ตามแผนการจัดการเรียนรู้รวม 36 ชั่วโมง 2) ให้ นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เรื่อง ระบุคำวดำดั่งส์ จำนวน 30 ข้อ และบันทึก คะแนนไว้เป็นข้อมูลก่อนทดลอง 3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบุคำวดำดั่งส์ ชุดระบุคำวดำดั่งส์ อย่างต่อเนื่อง พร้อมประเมินทักษะปฏิบัติเป็นระยะและบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรเรียนรู้ของนักเรียน 4) เมื่อครบเวลา 36 ชั่วโมง ให้นักเรียนนำเสนอเป็นคู่ (พระ - นาง) ปฏิบัติการแสดงระบามาตรฐาน ชุดระบุคำวดำดั่งส์ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ โดยใช้ แบบประเมินทักษะปฏิบัติ 5) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องระบามาตรฐาน ชุดระบุคำวดำดั่งส์ จำนวน 30 ข้อ จากนั้นนำคะแนนก่อนเรียน-หลังเรียน คะแนนทักษะปฏิบัติ และข้อมูลสังเกตพฤติกรรมมาวิเคราะห์และสรุปผล ตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ 1) พัฒนาชุดกิจกรรม แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ และแบบประเมินทักษะปฏิบัติตามแนว ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ 2) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญและค่านิยม IOC พร้อมปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 3) ทดลองใช้ แบบทดสอบ วิเคราะห์ค่าความยาก (p), ค่าอำนาจจำแนก (r) และหาค่าความเชื่อมั่นด้วย KR-20 4) เก็บข้อมูลจริงด้วยการวิจัยแบบกึ่ง ทดลอง โดยใช้คะแนนก่อนเรียน (Pre-test) -หลังเรียน (Post-test) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ และข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมหลัง

ได้รับการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมครบ 36 ชั่วโมง และ 5) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาประสิทธิภาพ E1/E2 ตามเกณฑ์ 80/80, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การตัดสินตามเกณฑ์ร้อยละ 80 และรายงานคุณภาพเครื่องมือ (IOC, KR-20)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าความยาก (Difficulty) (P) รายข้อของแบบทดสอบ, ค่าอำนาจจำแนก (r) รายข้อของแบบทดสอบ, ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบปรนัย ใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson), และการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเกณฑ์ E1/E2

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระเบิดดาวตึ๊งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผลการวิจัยพบว่า ผลการพิจารณาความเหมาะสมของชุดกิจกรรมจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 4.78 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 - 1.00 ผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะปฏิบัติการขับร้อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 และผลการพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นไปทำการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม โดยการนำผลคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะปฏิบัติระหว่างเรียน และหลังเรียนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ (E1 /E2) มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระเบิดดาวตึ๊งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์

คะแนนทักษะปฏิบัติ	ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระเบิดดาวตึ๊งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์						เกณฑ์การประเมิน
	แบบเดี่ยว		แบบกลุ่ม		แบบสนาม		
	(E ₁)	(E ₂)	(E ₁)	(E ₂)	(E ₁)	(E ₂)	
ระหว่างเรียน	61.11	-	71.83	-	81.07	-	80
หลังเรียน	-	63.33	-	74.00	-	83.13	80

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระเบิดดาวตึ๊งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ มีค่าประสิทธิภาพ E1 และ E2 เท่ากับ 61.11/63.33, 71.83/74.00, 81.07/83.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน - หลังเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระเบิดดาวตึ๊งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์

ผลการวิจัยพบว่า จัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติอย่างเป็นลำดับขั้น 5 ขั้น ตั้งแต่ขั้นการสาธิต ขั้นการฝึกทักษะย่อย ขั้นการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ขั้นการให้เทคนิค และขั้นการเชื่อมโยงเป็นทักษะสมบูรณ์ รวมเวลา 36 ชั่วโมง จำนวน 12 แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมาตรฐาน ชุด ระเบิดดาวตึ๊งส์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 เก็บข้อมูลด้วยการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) แล้ววิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ (ด้านความรู้) เปรียบเทียบก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	ผลการทดสอบ	
			μ	σ
ก่อนเรียน	56	30	14.02	1.55
หลังเรียน	56	30	25.36	1.71

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนจำนวน 56 คน มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เท่ากับ 14.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.55 และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เท่ากับ 25.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.71 โดยคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. การพัฒนาทักษะปฏิบัติหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระเบิดดาวตึ๊งส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์กับเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการวิจัยพบว่า จากคะแนนรวมทักษะปฏิบัติของผู้เรียนทั้งทักษะการขับร้องและทักษะการปฏิบัติท่ารำ ที่ผ่านการฝึกฝนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทั้งนี้ข้อมูลที่แสดงในตารางจะช่วยให้เห็นระดับความก้าวหน้าของผู้เรียน และความสำเร็จของกลุ่มโดยรวมเมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนรวมของทักษะปฏิบัติการขับร้องและทักษะการปฏิบัติท่ารำระดับมาตรฐาน ชุด ระเบิดดาวตึ๊งส์

รายการประเมิน	คะแนนเฉลี่ย/คะแนนเต็ม	คิดเป็นร้อยละ	เกณฑ์ร้อยละ	ผลการเปรียบเทียบ
ทักษะการขับร้อง	16.36/20	81.79	80	ผ่านเกณฑ์
ทักษะการปฏิบัติท่ารำ	16.89/20	84.46	80	ผ่านเกณฑ์
คะแนนรวมทั้ง 2 กิจกรรม	16.63/40	83.13	80	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนทักษะปฏิบัติของผู้เรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสอยู่ในระดับสูง โดยทักษะการขับร้องคิดเป็นร้อยละ 81.79 และทักษะการปฏิบัติทำรำคิดเป็นร้อยละ 84.46 เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยทั้งสองทักษะคิดเป็นร้อยละ 83.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระบำดาวดิงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการสาธิต ขั้นตอนการฝึกทักษะย่อย ขั้นตอนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนให้เทคนิค และขั้นตอนเชื่อมโยงเป็นทักษะสมบูรณ์ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมการเรียนรู้ คือ 1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การขับร้องเพลงระบำดาวดิงส์ และ 2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติทำรำระบำดาวดิงส์ มีค่าเท่ากับ 81.07/83.13 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 14.02 ($\sigma = 1.55$) และหลังเรียนเท่ากับ 25.36 ($\sigma = 1.71$) จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งช่วยเพิ่มความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความหมาย องค์ประกอบเพลง อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระบำดาวดิงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 สะท้อนว่า ชุดกิจกรรมช่วยพัฒนาความถูกต้องของทำนองและจังหวะ ความชัดเจนของเนื้อร้อง การถ่ายทอดอารมณ์ รวมถึงความถูกต้องของท่ารำ และความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติท่ารำ ระบำมาตรฐาน ชุดระบำดาวดิงส์ได้เป็นอย่างดี และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรม

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุด ระบำดาวดิงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ มีประสิทธิภาพ 81.07/83.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 สะท้อนว่า ผู้เรียนทำกิจกรรมระหว่างเรียนได้ในระดับดี (E_1) และมีผลลัพธ์เชิงทักษะหลังเรียนที่สูงขึ้นอย่าง

ชัดเจน (E_2) ทั้งนี้อาจอธิบายได้จากโครงสร้างการฝึกแบบเป็นลำดับขั้นของเดวิสที่เน้นการสาธิต การแตกทักษะย่อย การฝึกซ้ำ การให้เทคนิค และการเชื่อมโยงเป็นทักษะที่สมบูรณ์ (ทศนา แคมมณี, 2554) ซึ่งช่วยลดภาระการจดจำแบบรวบยอด เพิ่มความแม่นยำของจังหวะ การออกเสียง กระทบสานทำรำ และทำให้ผู้เรียนค่อย ๆ พัฒนาความคล่องแคล่วอย่างเป็นระบบ ประกอบกับหลักการเรียนรู้ทักษะร่วมสมัยที่ชี้ว่าเงื่อนไขการฝึกที่มีแรงจูงใจและการกำกับความสนใจที่เหมาะสม รวมถึงการได้รับข้อมูลย้อนกลับเชิงเทคนิคที่ตรงจุดจะเอื้อต่อการยกระดับคุณภาพการปฏิบัติและการคงอยู่ของทักษะ (Wulf G, Lewthwaite R, 2016)

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาตามหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (หลักสูตรปรับปรุง) พุทธศักราช 2567 ประเภทวิชาศิลปกรรม สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย (ละคร) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม (วิทยาลัยนาฏศิลป์, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2567) คู่มือครู เทคนิคการจัดการเรียนรู้ และวิธีการจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผ่านการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา ภาษา ระยะเวลา และผ่านการทดลองเพื่อนำมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปใช้จริง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน จากการได้ฝึกฝนทักษะย่อย เช่น การควบคุมทำนอง การออกเสียง การฝึกทำรำ ในแต่ละช่วง ก่อนเชื่อมโยงเป็นชุดการรำเต็มชุด ทำให้การเรียนรู้เป็นระบบ และลดความสับสนในการจดจำทำรำทำให้เกิดความแม่นยำในการปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งตรงกับปัญหาที่พบก่อนใช้ชุดกิจกรรมว่าผู้เรียนร้องเพลงไม่ตรงจังหวะ และประสานทำรำไม่สอดคล้องกับจังหวะดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับวีโลรัตน์ แซ่เอี้ยว (2560, น. 55) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องร่างมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่า ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ในระดับดี ซึ่งทำการแตกทักษะย่อยให้ละเอียดขึ้นจากเดิมที่ทำการสอนการเคลื่อนไหวทำอย่างต่อเนื่อง 4 จังหวะ เปลี่ยนเป็นการสอนทีละ 1 จังหวะ จนครบ 4 จังหวะ หลังจากนั้นจึงสอนการเคลื่อนไหวทำอย่างต่อเนื่อง 4 จังหวะ

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับศุภชัย บุญโรจน์, พิทยวัฒน์ พันธะศรี และประยงค์ หัตถพรหม (2565 น.149) เรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติละครสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดของเดวิส ประกอบสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิส มีการแบ่งทักษะใหญ่ออกเป็นทักษะย่อย ๆ ทำให้นักเรียนเข้าใจและสามารถฝึกปฏิบัติทักษะได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก และนำเสนอเรื่องราวผ่านบทบาทการแสดงได้ดีมากยิ่งขึ้น ประกอบการนำเสนอประสมที่มีความหลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ระบุมาตรฐานชุด ระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิส จำนวน 56 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน สะท้อนว่า ชุดกิจกรรมมีส่วนช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของระบำดาวดึงส์ได้อย่างชัดเจน ทั้งด้านประวัติความเป็นมา หลักการและความหมายของการขับร้อง ตลอดจนองค์ประกอบของการแสดง ซึ่งเป็นฐานความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาทักษะปฏิบัติอย่างเป็นระบบ แล้วจึงเชื่อมโยงสู่การสังเกต การเลียนแบบ และฝึกปฏิบัติการขับร้องและการรำ ตามลำดับขั้น ส่งผลให้ผู้เรียนลดความสับสน เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา ดนตรี และทำรำได้ชัดเจน เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการทำงานกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากขึ้น ตลอดจน สะท้อนความสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ พ.ศ. 2567 รายวิชานาฏศิลป์ ละคร 3 (20302-2003) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องระบำมาตรฐานและองค์ประกอบการแสดง ควบคู่กับการพัฒนาทักษะ

การขับร้องและทักษะการปฏิบัติทำร่ำให้ถูกต้องตามแบบแผน ตลอดจน การประยุกต์ใช้ในบริบทการเรียนและงานด้านนาฏศิลป์ได้อย่างเหมาะสม (วิทยาลัยนาฏศิลป์, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2567) โดยผลที่ได้สอดคล้องกับวรรณวิชา วงษ์วิจารณ์ (2564) เรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส รายวิชานาฏศิลป์ ชุตนาภยาสิลาบ้านแหลม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดป่าพุกฤษ พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสนับสนุนว่าแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิสสามารถใช้เป็นกรอบในการออกแบบกิจกรรมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบริบทนาฏศิลป์ไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับไข่มพร จันทร์วิบูลย์ (2564, น.3) วิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้: ระบายกฤตภาณินทรโดยทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่า กลุ่มที่เรียนด้วยเดวิสมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และทักษะปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนข้อค้นพบของผู้วิจัยว่าการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบตามลำดับขั้นของทักษะปฏิบัติของเดวิสสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการพัฒนาทักษะปฏิบัติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระบำมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า คะแนนทักษะปฏิบัติด้านการขับร้องเพลงระบำมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ มีคะแนนเฉลี่ย 81.79 และคะแนนทักษะการปฏิบัติทำร่ำระบำมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ มีคะแนนเฉลี่ย 84.46 รวมผลเฉลี่ยทั้งสองคิดเป็นร้อยละ 83.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ สะท้อนว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวิสมีผลต่อการพัฒนาทักษะปฏิตนนาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นผลจากแบบประเมินทักษะปฏิบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการพิจารณาตรวจสอบการวัดและประเมินผลความเหมาะสม และความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหา ออกเป็น 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการขับร้อง และ 2) กิจกรรมการปฏิบัติทำร่ำ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบการนำเสนอที่ประชุมที่มีความหลากหลายมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการควบคุมการเคลื่อนไหว การประสานจังหวะ ความพร้อมเพรียง และความกล้าแสดงออกได้อย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นของเดวิส ทั้งนี้แบบประเมินทักษะปฏิบัติที่ใช้ในการวัดและประเมินผลได้ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ จึงเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน เมื่อพิจารณาผลลัพธ์ที่ผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้สะท้อนให้เห็นว่า กลไกการพัฒนาทักษะของการฝึกแบบมีแบบแผนและต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะที่มีองค์ประกอบย่อยหลายส่วน เช่น การเชื่อมทำนองและจังหวะควบคู่กับกระบวนท่าร่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศ Li, Z and Chinpong, S (2025) วิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในทักษะการเต้นนทยกรรมตามแนวคิดการสอนของเดวิสในเมืองผู่เอ้อ เขตเจียงเฉิง โดยใช้รูบริก (rubric) ประเมินผลการปฏิบัติ พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่า แนวคิดของเดวิสสามารถยกระดับทักษะการปฏิบัติในการเต้นรำแบบดั้งเดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องงานวิจัยของผู้วิจัยที่ใช้รูบริก (rubric) ประเมินทักษะปฏิบัติด้านการขับร้องและด้านกระบวนท่าร่ำ และพบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมคิดเป็นร้อยละ 83.13 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และสอดคล้องกับยุทธชัย เหลาทอง และยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2564, น.57) ศึกษาการพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส พบว่า หลังจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติพัฒนาอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.55) และมีผู้เรียนผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปร้อยละ 96.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจิรัชญา สิวระโทก, วชิรี แสงบุญเรือง และสุภาวดี กาญจนเกต (2568) ที่พัฒนาทักษะ

ปฏิบัตินาฏศิลป์ไทยตามรูปแบบการสอนของเดวีส์ร่วมกับแอปพลิเคชัน TikTok พบว่า ผู้เรียนมีทักษะปฏิบัติหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และผลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสนับสนุนว่าการจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นของเดวีส์ร่วมกับสื่อช่วยทบทวนเอื้อต่อการพัฒนาทักษะปฏิบัติอย่างเป็นระบบ

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

ข้อค้นพบใหม่ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาตรฐาน ชุดระบำดาวดึงส์ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขานาฏศิลป์ไทยละคร วิทยาลัยนาฏศิลป์ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์สำหรับระดับมาตรฐาน ควรออกแบบการฝึกทักษะปฏิบัติ โดยแยกทักษะย่อยเป็น 2 ทักษะ คือ ทักษะการขับร้อง และทักษะการปฏิบัติท่ารำ แล้วจึงบูรณาการให้การปฏิบัติเป็นไปตามลำดับขั้น 5 ขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง แนวทางนี้ช่วยแก้จุดบกพร่องที่พบบ่อยได้ตรงจุด โดยเฉพาะการประสานท่ารำให้สอดคล้องกับทำนองเพลงและจังหวะ การปฏิบัติท่ารำให้พร้อมเพรียงของหมู่คณะ พบว่า การจัดลำดับฝึกทักษะจากพื้นฐานของจังหวะและเนื้อร้อง ไปสู่การควบคุม การเคลื่อนไหวร่างกายในการปฏิบัติท่ารำ และเชื่อมโยงทักษะทั้งหมดผ่านการฝึกฝนซ้ำหลาย ๆ รอบจนเกิดความชำนาญ เป็นโครงสร้างการสอนที่ทำซ้ำได้ และเหมาะกับระดับมาตรฐานที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างการขับร้อง การรำ และจังหวะเพลงอย่างเข้มข้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการแสดงได้ต่อเนื่องให้ตั้งแต่ต้นจนจบและผ่านเกณฑ์ทักษะรวม มากกว่าร้อยละ 80

2. การประเมินชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับรายวิชาทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์ สามารถตรวจสอบได้ เทียบเกณฑ์ได้ และสะท้อนคุณภาพได้รอบด้าน โดยใช้กรอบ E1/E2 ร่วมกับรูปกรอกประเมินทักษะการขับร้องและทักษะการปฏิบัติท่ารำ เนื่องจาก E1/E2 ทำหน้าที่สะท้อนประสิทธิภาพเชิงกระบวนการระหว่างเรียน และประสิทธิผลหลังเรียนอย่างเป็นรูปธรรมตามองค์ประกอบทักษะเฉพาะของนาฏศิลป์ พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 81.07/83.13 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ประกอบกับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืออยู่ในช่วงยอมรับได้ จึงเป็นข้อค้นพบว่า กรอบ E1/E2 ร่วมกับรูปกรอกแบบประเมินทักษะ เป็นโมเดลที่เหมาะสมกับรายวิชาปฏิบัติในบริบทอาชีวศึกษา เพราะสามารถติดตามได้ทั้งความก้าวหน้าระหว่างเรียนและผลลัพธ์หลังเรียน สามารถเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการประยุกต์ใช้ในบริบทใกล้เคียงกับระดับมาตรฐานชุดอื่นได้ โดยควรพิจารณาให้สอดคล้องกับบริบท ระยะเวลา และองค์ประกอบเฉพาะของการแสดงของแต่ละชุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการประสานงานร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้ช่วยสอนหรือทีมงานก่อนดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับ เป้าหมายการเรียนรู้ ขั้นตอนการสอนตามชุดกิจกรรม เกณฑ์การให้คะแนน และแนวทางการดูแลผู้เรียนระหว่างฝึกปฏิบัติ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.2 ควรกำหนดช่วงเวลาให้ชัดเจน เช่น ทบทวน สาธิต ฝึกตาม ฝึกซ้ำ ให้ข้อเสนอแนะ เป็นต้น จัดช่วงเวลาต่อช่วงให้เหมาะสมกับระดับความยากของทักษะ เพื่อให้การฝึกฝนมีความต่อเนื่อง ลดการติดขัด และช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลายขึ้น เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษา หรือวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภูมิภาคอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์และประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมในบริบทที่แตกต่าง

2.2 ควรนำไปประยุกต์กับระดับมาตรฐานชุดอื่นหรือพัฒนานวัตกรรมสื่อประกอบเพิ่มเติม เช่น การทดลองใช้ชุดกิจกรรมกับบรรพบุรุษศาสตร์ ระบายสีหรือการพัฒนาสื่อดิจิทัลและระบบประเมินผลแบบอัตโนมัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอน และรองรับการวิจัยเปรียบเทียบในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กชพร รัตนจรัสแสง และคณะ. (2555). *ระบำดาวดึงส์*. (ศิลปนิพนธ์ปริญญาบัณฑิต). สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์: กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (เน้นพัฒนาระบบการเรียนรู้/การวัดประเมินฐานสมรรถนะเพื่อทักษะแห่งอนาคต และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต)*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2569, จาก https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/?utm_source=chatgpt.com.
- คาริสาธิชานาฏ ค่อมสิงห์, สมาน เอกพิมพ์ และพิทยวัฒน์ พันธะศรี. (2568). การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนที่ส่งเสริมทักษะปฏิบัติด้านนาฏยศัพท์และภาษาท่า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 9(3), 2322-2333.
- จิรัชญา สิวกระโทก, วัชร ช่างบุญเรือง และสุภาวดี กาญจนเกต. (2568). การพัฒนาทักษะปฏิบัติเรื่องนาฏศิลป์ไทยตามรูปแบบการสอนของเดวิสร่วมกับแอปพลิเคชัน TikTok สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารศรีวันลัทธิวิจัย*, 15(1), 257-274.
- ชไมพร จันทร์วิบูล. (2564). *ผลการจัดการเรียนรู้ระบำกฤดาภินิหารโดยทักษะปฏิบัติของเดวิส*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี: ปทุมธานี.
- ทิตนา แคมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2494). *อธิบายนาฏศิลป์ไทย*. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์.
- พัชริดา ใจกล้า. (2568). *การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง Telling the Time ร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อส่งเสริมทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิทยาการการเรียนรู้และนวัตกรรมการศึกษา คณะวิทยาการการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: ปทุมธานี.
- ยุทธชัย เหลาทอง และยงใจ พงษ์บริบูรณ์. (2564). *การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2569, จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article/view/248051>.

- วรรณวิษา วงษ์วิจารณ์. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ รายวิชานาฏศิลป์ ชุตนาฏยาลีลาบ้านแหลม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดป่าพฤษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). สาขานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี: ปทุมธานี.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2567). หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (หลักสูตรปรับปรุง) พุทธศักราช 2567. นครปฐม: วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- วิไลรัตน์ แซ่เอี้ยว. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องราวมาตรฐาน โดยใช้ทักษะปฏิบัติของเดวีส์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). สาขาวิชาหลักการสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี: สุราษฎร์ธานี.
- ศุภชัย บุญโรจน์, พิทยวัฒน์ พันธะศรี และประยงค์ หัตถพรหม. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติละคร สร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดของเดวีส์ ประกอบสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 6(4), 149-158.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.). (2565). ทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต (Future Skill) เพื่อเตรียมการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (DISRUPTION) ของโลกศตวรรษที่ 21 : ผลการศึกษาและแนวทางการส่งเสริม (รายงานวิจัย/ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านทักษะอนาคตและแนวทางปรับกระบวนการเรียนรู้). สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2569, จาก <https://www.onec.go.th/th.php/book/BookView/1895>.
- หอสุมตแห่งชาติ. (2532). ระเบียบ รำ ฟ้อน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- Li, Z. and Chinpong, S. (2025). The Development of Learning Achievement in Peacock Dance Practical Skills Based on Davies' Teaching Concept of High School Students in Pu'er City, Jiangcheng District. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 5(6), 485-494.
- Wulf G, Lewthwaite R. (2016). Optimizing performance through intrinsic motivation and attention for learning: The OPTIMAL theory of motor learning. *Psychon Bull Rev*, 23(5), 1382-1414.